

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ»

для студентів

спеціальності	013 Початкова освіта
освітнього рівня	другого (магістерського)
освітньої програми	013.00.01 «Початкова освіта»

Розробник:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від “04” 09 2019 року № 11

Завідувач кафедри педагогіки та психології

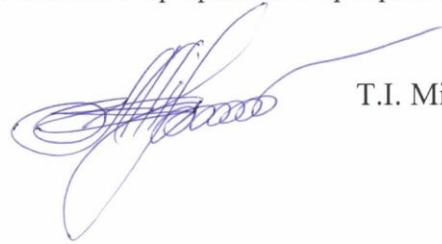
Г.І. Іванюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта»

“___” _____ 2019 року

Гарант освітньо-професійної програми

Т.І. Мієр



Робочу програму перевірено

“___” _____ 2019 року

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

М.А. Машовець



Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Психологія		
Вид дисципліни		обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання		українська
Загальний обсяг кредитів / годин		6 / 180
Курс		VI
Семестр		11,12
Кількість змістових модулів із розподілом:		6
Обсяг кредитів		6
Обсяг годин, в тому числі:		180
Аудиторні		24
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		
Самостійна робота		156
Форма семестрового контролю		екзамен – 12 сем.
Змістовий модуль «Вікова психологія»		
Семестр		11
Обсяг кредитів		4
Обсяг годин, в тому числі:		120
Аудиторні		16
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		104
Форма семестрового контролю		-
Змістовий модуль «Педагогічна психологія»		
Семестр		12
Обсяг кредитів		2
Обсяг годин, в тому числі:		60
Аудиторні		8
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		
Самостійна робота		52
Форма семестрового контролю		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів із методологічними основами вивчення психічної діяльності особистості у процесі становлення, науковими дослідженнями й здобутками у сфері закономірностей розвитку психіки та її вікової динаміки, взаємозв'язку навчання, виховання та розвитку, формування професійно орієнтованих знань, умінь, навичок та психологічної готовності до їх застосування у педагогічній практиці.

Завдання навчальної дисципліни:

- розвиток понятійного мислення з метою формування ядра психологічних знань, яке має стати основою розвитку професійних умінь майбутніх учителів початкової школи;
- реалізація системного підходу до висвітлення проблем розвитку особистості у діяльності та спілкуванні, що сприятиме узагальненню студентами психологічної інформації з різних джерел та розвитку критичного мислення, формулюванню ними логічних висновків, усвідомленню особливостей освоювання та збереження соціокультурного досвіду в індивідуальній свідомості учнів початкової школи;
- формування знань про психологічні механізми та закономірності навчальних і виховних впливів на особистісний розвиток учня, про зв'язок між рівнем інтелектуального й особистісного розвитку молодших школярів та формами й методами навчальних і виховних впливів;
- розвиток інтегральної (здатність розв'язувати практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування психологічних знань) та загальних (інформаційної, комунікативної, рефлексивної, самоосвітньої) компетентностей, необхідних учителям початкової школи для успішної педагогічної взаємодії та професійного росту.

3. Результати навчання за дисципліною

- володіти достатніми знаннями про взаємозв'язок навчання і розвитку та психологічні механізми навчальних і виховних впливів на особистісний розвиток дітей, що дозволить критично аналізувати сутність психічних процесів в залежності від факторів, що на них впливають, та діяти соціально відповідально;
- виокремлювати й оцінювати біологічні, соціальні, культурні складники соціально-психологічних явищ та їх роль у становленні особистості, у молодшому шкільному віці, зокрема;
- враховувати особливості провідної діяльності, суперечностей, сензитивних періодів та соціальної ситуації розвитку в груповій та індивідуальній роботі з молодшими школярами;
- проводити дослідження і володіти сучасними методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегією їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання школярів;
- аналізувати міжособові стосунки школярів, інтерпретувати отримані результати, робити висновки з метою організації партнерської взаємодії та забезпечення атмосфери психологічного комфорту для кожного учня в класі;
- здійснювати рефлексійні та антиципаційні процеси, аналізувати особливості організації та управління навчальною діяльністю учнів, зокрема дітей з інвалідністю, та їх вплив на інструментальну й мотиваційно-ціннісну сферу молодших школярів;
- прогнозувати та проектувати ефективну педагогічну взаємодію із суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування;
- працювати в команді, в групі, поважати різноманітність і мультикультурність у процесі міжособистісної взаємодії.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Сам. робота
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	МК	
Змістовий модуль 1. Вікова динаміка розвитку особистості							
Тема 1. Закономірності та динаміка психічного розвитку і формування особистості в онтогенезі	14	2					12
Тема 2. Вікова періодизація розвитку особистості	12						12
Модульний контроль							
Разом	26	2					24
Змістовий модуль 2. Психологія дошкільного дитинства							
Тема 3. Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці	16	2					14
Тема 4. Психічний розвиток та формування особистості у дошкільному віці	14						14
Модульний контроль							
Разом	30	2					28
Змістовий модуль 3. Психологія дітей молодшого шкільного віку							
Тема 5. Психологія молодших школярів	18	2	2	2			14
Тема 6. Особистісний розвиток молодших школярів	18			2			14
Модульний контроль							
Разом	36	2	2	4			28

Змістовий модуль 4. Психологія дорослішання та дорослості							
Тема 7. Психічний розвиток та формування особистості в підлітковому та юнацькому віці	16	2		2			14
Тема 8. Психосоціальний розвиток у дорослому та літньому віці	14						12
Модульний контроль							
Разом	30	2		2			26
Змістовий модуль 5. Психологія навчання та виховання							
Тема 9. Психологія навчання та учіння	16	2	2				14
Тема 10. Психологія виховання	14						12
Модульний контроль							
Разом	30	2	2				26
Змістовий модуль 6. Психологія вчителя та його професійний розвиток							
Тема 11. Психологічний аналіз педагогічної діяльності	14	2					12
Тема 12. Психологічні засади професійного розвитку вчителя	14			2			12
Модульний контроль							
Разом	28	2		2			24
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	180	12	4	8			156

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

ВІКОВА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Закономірності та динаміка психічного розвитку та формування особистості в онтогенезі

Поняття про психічний розвиток. Розвиток індивіда та формування особистості. Рушійні сили психічного розвитку. Фактори психічного розвитку. Роль біологічних та соціальних факторів у психічному розвитку особистості.

Загальні закономірності психічного розвитку (нерівномірність, інтеграція і диференціація психіки, пластичність). Поняття про сензитивні та латентні періоди, про затримки та відставання психічного розвитку, про компенсацію. Діалектичний взаємозв'язок навчання та розвитку. Культурно-історична теорія розвитку вищих психічних функцій Л.С. Виготського.

Основні поняття теми: психічний розвиток, суперечності, детермінація, дискретність, нерівномірність розвитку, пластичність, диференціація, інтеграція, сензитивний період, латентний період, компенсація.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 5, 6, 7]

Лекція 1. Закономірності та динаміка психічного розвитку в онтогенезі

Тема 2. Вікова періодизація розвитку особистості

Вікова періодизація розвитку особистості та її психологічні критерії. Підходи до вікової періодизації психічного розвитку (за: Г.С. Костюком, Д.І. Фельдштейном, Е. Еріксоном). Вікова періодизація Л.С. Виготського, Д.Б. Ельконіна. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення. Кризові явища у психічному розвитку.

Основні поняття теми: соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення, рівень актуального розвитку, зона ближчого розвитку, криза психічного розвитку.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [6, 7]

Змістовий модуль 2.

ПСИХОЛОГІЯ ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА

Тема 3. Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці

Психологія пренатального розвитку. Вік немовляти. Характеристика фази новонародженості. Рефлекси та їх значення в житті людини. Взаємозв'язок фізичного та психічного розвитку немовляти. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Комплекс пожвавлення. Безпосереднє емоційне спілкування як провідна діяльність немовляти. Характеристика психічних новоутворень періоду немовляти.

Психічний розвиток у ранньому дитинстві. Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. Предметно-маніпуляційна діяльність та її значення для психічного розвитку дитини. Новоутворення в ранньому дитинстві. Розвиток мовлення. Розумовий розвиток дитини у ранньому віці. Передумови формування особистості у ранньому дитинстві. Криза 3-х років.

Основні поняття теми: безпосереднє емоційне спілкування, комплекс пожвавлення, дитяча шпитальність, предметно-маніпуляційна діяльність, наслідування, негативізм, криза 3-х років.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 2, 3, 5, 6, 8]

Тема 4. Психічний розвиток та формування особистості у дошкільному віці

Особливості фізичного та психічного розвитку дошкільників.

Гра як провідна діяльність в дошкільному дитинстві. Сюжетно-рольова гра як особлива форма взаємодії дитини зі світом дорослих. Роль гри в психічному розвитку.

Характеристика новоутворень у дошкільному дитинстві (супідрядність мотивів, децентрація мислення, потреба у значимій та соціально оцінюваній діяльності, потреба у соціальній відповідності, первинні етичні інстанції і моральні почуття). Значення дошкільного віку у формуванні особистості дитини.

Основні поняття теми: сюжетно-рольова гра, феномен центрації, децентрація мислення, супідрядність мотивів, внутрішні етичні інстанції.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 2, 3, 4, 6, 7]

Лекція 2. Психічний розвиток у дошкільному дитинстві.

Змістовий модуль 3.

ПСИХОЛОГІЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 5. Психологія молодших школярів

Особливості соціальної ситуації розвитку у молодшому шкільному віці. Психологічна готовність дитини до школи (соціально-психологічна, інтелектуальна, мотиваційно-вольова готовність). Психічна перебудова пов'язана зі вступом дитини до школи, роль учителя в цьому процесі.

Учіннєва діяльність як провідна у молодшому шкільному віці, її особливості. Психологічні засади інклюзивного навчання в початковій школі. Розвиток пізнавальних процесів учнів початкових класів: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява.

Особливості психічного розвитку дітей 6-10 років за періодизацією Е. Еріксона, Д.І. Фельдштейна, Д.Б. Ельконіна.

Основні поняття теми: учіння, теоретичне ставлення до знань, писемне мовлення, довільність психічних процесів, внутрішній план дій, критичне мислення.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10]

Лекція 3. Навчання і психічний розвиток молодших школярів.

Семінарське заняття 1. Психологія дитини молодшого шкільного віку.

Практичне заняття 1. Особливості розвитку пізнавальних процесів молодших школярів.

Тема 6. Особистісний розвиток молодших школярів

Формування особистості молодших школярів. Психологія потреб і мотивів молодших школярів. Динаміка ставлення до навчання, шляхи і засоби формування у молодших школярів інтересу до навчання. Психологія оцінки та оцінювання.

Розвиток самосвідомості та самооцінки молодших школярів. Формування характеру. Особливості розвитку емоційно-вольової сфери та специфіка емоційно-вольової регуляції поведінки у дітей молодшого шкільного віку. Розвиток уміння конструктивно керувати емоціями.

Взаємостосунки молодших школярів з дорослими і ровесниками, особливості їх розгортання. Психологія партнерства. Розвиток здатності учнів співпрацювати в команді. Найважливіші психічні новоутворення і їх значення для розвитку особистості молодших школярів.

Основні поняття теми: рефлексія, пізнавальний інтерес, довільність психічних процесів, словесно-логічне мислення, самосвідомість, самооцінка.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 2, 5, 6, 7, 10]

Практичне заняття 2. Психологічні засади розвитку потреб і мотивів та формування інтересу до навчання у молодших школярів.

Змістовий модуль 4.

ПСИХОЛОГІЯ ДОРОСЛІШАННЯ ТА ДОРОСЛОСТІ

Тема 7. Психічний розвиток та формування особистості в підлітковому та юнацькому віці

Підлітковий вік як перехідний від дитинства до дорослості. Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітків, її відображення в психологічних особливостях цього віку. Характеристика основних теорій розвитку підлітків.

Формування особистості в підлітковому віці. Розвиток самосвідомості підлітків. Основні суперечності підліткового віку. Проблема кризи розвитку. Почуття дорослості як центральне психічне новоутворення підліткового віку. Критичне ставлення до дорослих. Спілкування з ровесниками у процесі суспільно-корисної діяльності як провідна діяльність у підлітковому віці. Ставлення до учіннєвої діяльності. Трудова діяльність, її значення для формування особистості підлітків.

Формування особистості у юнацькому віці. Особливості самосвідомості та самооцінки юнаків та дівчат. Дружба і любов у юнацькому віці. Розвиток емоційно-вольової сфери.

Особливості розвитку пізнавальних процесів та мотивів учіння в юнацькому віці. Характеристика провідної діяльності у юнацькому віці. Психологічні особливості формування професійних інтересів, нахилів та здібностей юнаків та дівчат. Професійне самовизначення і процеси професіоналізації.

Основні поняття теми: почуття дорослості, гіпотетико-дедуктивне мислення, Я-концепція, інтимно-особистісне спілкування, ініціація, особистісне самовизначення, професійне самовизначення, професіоналізація, світогляд, сепарація.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [7, 8, 9, 10]

Практичне заняття 3. Психологічні засади професійного самовизначення і саморозвитку.

Тема 8. Психосоціальний розвиток у дорослому та літньому віці

Психологічні теорії розвитку особистості в дорослому віці. Загальна характеристика дорослості. Рання дорослість. Зрілий дорослий вік.

Психосоціальний розвиток у дорослому віці. Особистість, сім'я та робота: контекст розвитку дорослої людини. Етапи професійного становлення та розвиток особистості. Сенси і цінності. Психологічні основи особистісного росту. Робота та

стиль життя. Кризові явища у психічному розвитку особистості. Причини виникнення та типологія життєвих криз. Сучасні дослідження життєвого шляху особистості.

Особистість і старіння. Психосоціальний розвиток у літньому віці. Особливості когнітивного розвитку людей літнього віку. Психологічні проблеми старості. Особистісні та соціальні проблеми літніх людей.

Основні поняття теми: *ейджизм, дорослість, життєві кризи, життєвий шлях, зрілість, літній вік, мудрість, особистісний ріст, смисл, старість, творча активність, цінності.*

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [7, 9, 10]

Лекція 4. Психологія дорослішання та дорослості.

Змістовий модуль 5.

ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

Тема 9. Психологія навчання та учіння

Психологія навчальної діяльності: сутність, структура, особливості. Вчитель і учень як повноправні учасники навчального процесу: суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відношення. Врахування вікових та індивідуально-типологічних особливостей учнів у процесі навчання. Особливості роботи з шульгами. Психологічні засади інклюзивного навчання. «Пласти» розвитку (за А.К. Марковою) та їх врахування у навчальному процесі (навченість-научуваність, розвинутість-розвивальність і вихованість-виховуваність). Психологічний аналіз типів навчання. Психологічні засади розвивального навчання. Система розвивального навчання Ельконіна-Давидова. Психологія оцінювання навчальних досягнень учнів. Навчання і розвиток.

Учіння як самостійна пізнавальна діяльність учня. Психологічні особливості засвоєння знань та формування умінь і навичок. Засвоєння знань і проблема розуміння. Психологія оволодіння уміннями та навичками та їх застосування. Теорія поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперін, Н.Ф. Талізін).

Молодший школяр як суб'єкт учбової діяльності (Г.А. Цукерман). Мотивація учіння. Розвиток внутрішньої мотивації. Пізнавальний інтерес як важливий компонент учіння. Пізнавальний процес і розвиток здібностей. Учіння і розвиток самостійності.

Основні поняття теми: навчання, учіння, рівень актуального розвитку, зона ближчого розвитку, сензитивність, інтеріоризація, екстеріоризація, розумові дії, мотивація, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, критичне мислення, самостійність, оцінка, оцінювання, формувальне оцінювання.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 3, 6, 7, 8]

Тема 10. Психологія виховання

Виховання як цілеспрямований процес формування особистості. Психологічні механізми формування особистості. Вплив діяльності на формування особистості. Взаємозв'язок навчання, виховання і розвитку. Психологічний аналіз базових моделей виховання (директивна, прихованого впливу, сприяння). Психологічні критерії та показники вихованості учнів. Концепція морального розвитку Л. Кольберга. Рівні та стадії морального розвитку за Л. Кольбергом. Вікові аспекти виховання.

Психологічні механізми та закономірності виховних впливів. Психологічне обґрунтування виховних впливів. Самовиховання як вища форма самоуправління у вихованні. Психологічний аналіз методів і прийомів виховання та самовиховання.

Основні поняття теми: виховання, вихованість, наслідування, ідентифікація, рефлексія, референтність.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 6, 7, 8]

Лекція 5. Психологія навчання та виховання.

Семінарське заняття 2. Навчально-виховний процес і розвиток особистості.

Змістовий модуль 6.

ПСИХОЛОГІЯ ВЧИТЕЛЯ ТА ЙОГО ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тема 11. Психологічний аналіз педагогічної діяльності

Психологічні особливості педагогічної діяльності: цілі та завдання, структура. Психологія педагогічної діяльності вчителя початкових класів. Мотивація педагогічної

діяльності. Поняття про продуктивність педагогічної діяльності (Н.В. Кузьміна). Рефлексія продукту і результату педагогічної діяльності.

Спілкування у структурі педагогічної діяльності. Соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Механізми міжособистісного сприймання в системі «вчитель-учні». Вплив характеру педагогічної взаємодії на психічний розвиток учнів.

Основні поняття теми: педагогічна діяльність, педагогічна взаємодія, комунікація, інтеракція, перцепція, педагогічні здібності, авторитет.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4]

Додаткові [2, 6, 7, 8]

Тема 12. Психологічні засади професійного розвитку вчителя

Становлення професійної самосвідомості вчителя: педагогічна спрямованість, образ Я, самооцінка, рівень домагань. Педагогічні здібності та їх розвиток у навчально-професійній діяльності. Рівні сформованості педагогічних здібностей. Педагогічний такт та педагогічна спостережливість.

Педагогічна практика та формування стилю педагогічної взаємодії. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності. Вплив характеру педагогічної взаємодії на психічний розвиток учнів. Критерії професіоналізму вчителя.

Основні поняття теми: професійна самосвідомість, педагогічна спрямованість, педагогічний такт, стиль педагогічної взаємодії, професіоналізація.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 3, 4]

Додаткові [4, 5, 6, 7, 8]

Лекція 6. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя.

Практичне заняття 4. Психологічні аспекти формування професіоналізму вчителя.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для заочної форми навчання

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1

Відвідування семінарських занять	1	1	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	-	-
Робота на практичному занятті	10	2	20	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	-	-
Робота на практичному занятті	10	-	-	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-

Разом	17	77	13	55
Максимальна кількість балів - 132				
Розрахунок коефіцієнта (для іспиту) - $132 \text{ б.} : 60 \text{ б.} = 2,2$ РК = 2,2				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Зробіть порівняльний аналіз теорій психічного розвитку (дві теорії на вибір)	12	5
2	Підготуйте есе з теми «Вікові кризи: небезпеки і відкриті можливості»	12	5
3	Проаналізуйте типові труднощі взаємодії з дітьми раннього віку і опишіть конструктивні способи їх подолання	14	5
4	Проаналізуйте комунікативно-поведінкові стратегії педагогічної взаємодії з дітьми дошкільного віку	14	5
5	Проаналізуйте особливості психологічної готовності дитини до школи	14	5
6	Проаналізуйте особливості особистісного розвитку молодших школярів	14	5
7	Проаналізуйте стратегії педагогічної взаємодії з підлітками. Результати аналізу запишіть в таблиці, в якій зазначте та опишіть ефективні та неефективні стратегії	14	5
8	Проаналізуйте ціннісно-мотиваційні засади особистісного росту в дорослому віці	12	5
9	Підготуйте есе з теми «Зовнішня та внутрішня мотивація навчальної діяльності»	14	5
10	Проаналізуйте рівні та стадії морального розвитку за Л.Кольбергом. Опишіть психологічні критерії та показники вихованості учнів початкових класів	12	5
11	Проаналізуйте психологічні особливості референтності та авторитетності вчителя	12	5

12	Розробіть програму саморозвитку навчально-професійних умінь та професійно важливих якостей. Зазначте план заходів для саморозвитку, терміни виконання, критерії самоконтролю	12	5
	Разом	156	60

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль відсутній.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Формою підсумкового контролю з психології є іспит. Форма проведення – письмова (комп'ютерне тестування в системі Moodle). За підсумками тестування студент може набрати 40 балів максимально. Набрані кожним студентом бали до іспиту оцінюватимуться за 60-бальною шкалою. Розрахунковий коефіцієнт подано в таблиці 6.1.

- 6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю
- Дайте визначення понять «психічний розвиток», «філогенез», «онтогенез».
 - Охарактеризуйте рушійні сили психічного розвитку.
 - Яка роль біологічних та соціальних факторів у психічному розвитку особистості?
 - Зробіть психологічний аналіз закономірностей психічного розвитку.
 - У чому сутність сензитивних та латентних періодів розвитку?
 - У чому суть діалектичного взаємозв'язку навчання та розвитку?
 - Охарактеризуйте особливості фази новонародженості. Яке значення безумовних та умовних рефлексів в житті людини?
 - Який вплив спілкування з дорослими на розвиток емоційної сфери, пізнавальних процесів і моторики дитини у віці немовляти?
 - Яке значення має прямоходіння для психічного розвитку дитини раннього віку?

- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 1-3 років за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
- Опишіть соціальну ситуацію розвитку в ранньому дитинстві.
- Як відбувається розвиток мовлення і мислення у ранньому віці в предметно-маніпуляційній діяльності?
- Охарактеризуйте особливості розвитку самосвідомості дітей раннього віку. У чому сутність кризи 2(3)-х років?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 3-6 (7) років за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
- Охарактеризуйте психічні новоутворення у дітей в дошкільному дитинстві (супідрядність мотивів, децентрація мислення, потреба у значимій та соціально оцінюваній діяльності, потреба у соціальній відповідності, первинні етичні інстанції, моральні почуття).
- Охарактеризуйте особливості розвитку особистості дитини дошкільного віку.
- Чому сюжетно-рольова гра є провідною діяльністю дошкільника?
- Які особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільників?
- Порівняйте особливості розвитку пізнавальної сфери дітей раннього віку та дошкільників.
- За якими показниками можна визначити ступінь готовності дитини до школи?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 6–10 років за періодизацією Е. Еріксона, Д.І. Фельдштейна, Д.Б. Ельконіна.
- Чим особливий початковий період шкільного життя дитини?
- Охарактеризуйте розвиток пізнавальних процесів учнів початкових класів.
- Порівняйте особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільників та дітей молодшого шкільного віку.
- Дайте психологічну характеристику розвитку діяльності молодших школярів: учбової, ігрової, трудової.
- Як відбувається процес формування особистості молодших школярів?
- Проаналізуйте потреби і мотиви молодших школярів.

- Охарактеризуйте самосвідомість і самооцінку молодших школярів.
- Охарактеризуйте особливості розвитку самосвідомості і самооцінки дітей з інвалідністю.
- Які особливості розвитку емоційно-вольової сфери молодших школярів?
- Охарактеризуйте взаєностосунки молодших школярів та особливості їх розвитку.
- Проаналізуйте психологічні фактори, що сприяють розвитку здатності молодших школярів співпрацювати в команді.
- Охарактеризуйте соціальну ситуацію розвитку у підлітковому та юнацькому віці.
- У чому виявляються особливості взаємовідносин і спілкування підлітків з однолітками та дорослими?
- Опишіть процес формування особистості підлітків.
- Які особливості формування особистості у юнацькому віці?
- Охарактеризуйте основні психічні новоутворення підліткового та юнацького віку.
- Які особливості розвитку емоційно-вольової сфери підлітків та юнаків?
- Як формуються життєві плани і професійне самовизначення юнаків та дівчат? Підтвердьте зроблені висновки прикладами з власного життя.
- Охарактеризуйте психосоціальний розвиток у дорослому та літньому віці.
- Охарактеризуйте психологічні особливості навчальної діяльності.
- Яке співвідношення понять «навчання», «научіння», «учіння»?
- Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі навчання.
- Охарактеризуйте рівні психічного розвитку та їх врахування у процесі навчання.
- Охарактеризуйте психологічні погляди на природу учіння та його структуру.
- У чому сутність теорії поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперін, Н.Ф. Талізін)?
- Охарактеризуйте особливості розвитку мотивації учіння.
- Як відбувається розвиток самостійності в учінні? Яка роль учителя у цьому процесі?

- У чому полягає психологічна сутність виховної роботи та її ефективності?
- Охарактеризуйте психологічні механізми виховання.
- Охарактеризуйте психологічну сутність формувального оцінювання.
- Опишіть психологічні критерії та показники вихованості учнів.
- Охарактеризуйте психологічну сутність педагогічної діяльності, її структуру, особливості та функції.
- Охарактеризуйте особливості мотивації педагогічної діяльності.
- Охарактеризуйте соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція.
- Які бар'єри можуть стати на заваді ефективності педагогічного спілкування?
- Охарактеризуйте продуктивність педагогічної діяльності.
- Дайте характеристику стилів педагогічної діяльності.
- Опишіть професійно значущі якості та здібності вчителя, особливості їх розвитку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 180 год.:

лекції – 12 год., практичні заняття – 8 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 156 год., семестровий контроль – іспит.

Модулі	ЗМ 1		ЗМ 2	
Назва модуля	Вікова динаміка розвитку особистості		Психологія дошкільного дитинства	
К-сть балів за модуль	11 балів		11 балів	
Теми	1	2	3	4
Лекції (відвідування – 2 бали)	Закономірності та динаміка психічного розвитку в онтогенезі 1 б.		Психічний розвиток у дошкільному дитинстві 1 б.	
Семінарські заняття (відвідування, робота під час заняття)				
Практичні заняття (відвідування, робота під час заняття)				
Лабораторна робота (виконання)				
Самостійна робота (5*4=20 балів)	Закономірності психічного розвитку в онтогенезі 5 б.	Вікова періодизація розвитку особистості 5 б.	Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці 5 б.	Психічний розвиток та формування особистості у дошкільному віці 5 б.
Види поточного контролю				

Модулі	ЗМ 3		ЗМ 4	
Назва модуля	Психологія дітей молодшого шкільного віку		Психологія дорослішання та дорослості	
К-сть балів за модуль	44 бали		22 бали	
Теми	5	6	7	8
Лекції (відвідування – 2 бали)	Навчання і психічний розвиток молодших школярів 1 б.		Психологія дорослішання та дорослості 1 б.	
Семінарські заняття (відвідування, робота під час заняття) 1 +10*1=11 б	Психологія дитини молодшого шкільного віку 11 б.			
Практичні заняття (відвідування, робота під час заняття) 3 +10*3=33 б	Особливості розвитку пізнавальних процесів молодших школярів 11 б.	Психологічні засади розвитку потреб і мотивів та формування інтересу до навчання у молодших школярів 11 б.	. Психологічні засади професійного самовизначення і саморозвитку 11 б.	
Лабораторна робота (виконання)				
Самостійна робота (5*4=20 балів)	Психологія молодших школярів 5 б.	Особистісний розвиток молодших школярів 5 б.	Психічний розвиток та формування особистості в підлітковому та юнацькому віці 5 б.	Психосоціальний розвиток у дорослому та літньому віці 5 б.
Види поточного контролю				

Модулі	ЗМ 5		ЗМ 6	
Назва модуля	Психологія навчання та виховання		Психологія вчителя та його професійний розвиток	
К-сть балів за модуль	22 бали		22 бали	
Теми	9	10	11	12
Лекції (відвідування – 2 бали)	Психологія навчання та виховання 1 б.		Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя 1б.	
Семінарські заняття (відвідування, робота під час заняття) 1 +10*1=11 б	Навчально-виховний процес і розвиток особистості 11 б.			
Практичні заняття (відвідування, робота під час заняття) 1 +10*1=11 б			Психологічні аспекти формування професіоналізму вчителя 11 б.	
Лабораторна робота (виконання)				
Самостійна робота (5*4=20 балів)	Психологія навчання та учіння 5 б.	Психологія виховання 5 б.	Психологічний аналіз педагогічної діяльності 5 б.	Психологічні засади професійного розвитку вчителя 5 б.
Види поточного контролю				
Сума балів	Максимальна кількість балів – 132			
РК	РК – 2,2			

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібн. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Каравела, 2008. – 399 с.
2. Подоляк Л. Г. Основи вікової психології. – К.: Главник, 2006. – 112 с.
3. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 346 с.
4. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Додаткові

1. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – СПб.: Питер, 2009. – 400 с.
2. Гиппенрейтер Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : АСТ, 2008. – 138 с.
3. Музика О. О. Про непусті дитячі пустощі / Олена Музика // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2017. – №2. – С.30-33. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/19266/1/Muzyka_O_O_NDP_KPP_2017_PL.pdf
4. Музика О. О. Формування ключових компетенцій у дітей дошкільного віку засобами усної народної творчості / Музика Олена Оксентівна, Лаптінова Дар'я Григорівна // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2015. – № 2 (10). – С. 182-192. Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/240/221>
5. Музика О. О. Оцінювання навчальних досягнень першокласників: психологічні аспекти / Музика Олена Оксентівна, Топольницька Ольга Олегівна // Молодий вчений, 2017. – № 1 (41). – С. 238-241. Режим доступу: [file:///C:/Users/%D0%9A1/Downloads/molv_2017_1_58%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%9A1/Downloads/molv_2017_1_58%20(1).pdf)
6. Ньюкомб Н. Развитие личности ребенка. – СПб.: Питер, 2002. – 640 с.
7. Приходько Ю. О., Юрченко В. И. Психологичний словник-довідник: Навчальне видання. – К.: Каравела, 2011.
8. Електронний репозиторій КУБГ - <http://elib.kubg.edu.ua>
9. Інституційний репозиторій КУБГ - <http://elibrary.kubg.edu.ua/>